

SuPerin ja Turun yliopiston selvitys: Sosiaali- ja terveysalan työpaikoilla on paljon sisäilmaongelmia

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin ja Turun yliopiston yhteistyössä tekemä tutkimus vahvistaa, että sosiaali- ja terveysalan työpaikoilla on paljon sisäilmaongelmia. Hoitajat oireilevat selvästi enemmän kuin muu väestö. Infektiosairauksista poskiontelotulehdus, kurkunpääntulehdus ja keuhkoputkentulehdus ovat tavallista yleisempiä. Astma on selvästi yleisempi lääkärin toteama sairaus verrattuna muuhun aikuisväestöön.

Kosteusvaurion merkit ja näkyvä homekasvu ovat yleisiä hoitoalan työpaikoilla ja yleisempiä kuin esimerkiksi koulurakennuksissa. Koettu sisäilman laatu on heikko. Vain viidennes kyselyyn vastanneista oli tyytyväinen ilmanvaihtoon. Yli puolet koki sisäilman tunkkaisena ja kuivana. Homeen hajua koki joka kolmas vastaaja ja viemärin hajua lähes 30 prosenttia.

Monilla työpaikoilla on havaittu useita häiritteitä

Yhteensä 60 prosenttia vastanneista oli havainnut jotain kosteusvaurion merkkejä työpaikallaan, joko omalla työpaikallaan tai muualla työpaikalla. Pölyisyys, melu, veto ja epämiellyttävät lämpö- ja valaistusolosuhteet olivat myös yleisiä sisäilman häiritteitä. Monilla työpaikoilla on havaittu useita häiritteitä. Noin 15 prosenttia vastaajista on altistunut huonolaatukselle sisäilmalle pitkäaikaisesti, yli 10 vuoden ajan.

Hengitystie-, silmä- iho- ja yleisoireet ovat SuPerin jäsenillä erittäin yleisiä. Silmä- ja hengitystieoireilla on vahva yhteys työaikaan ja työpaikan sisäilmaan. Päivittäin altistuvilla oireita on 3-7 kertaa enemmän kuin altistumattomilla.

Sairastelusta häiritteiden lisäksi paljon kustannuksia

Yleisoireista yleisimmät olivat päänsärkyoireet, väsymys, lihas- ja nivelvaivat, jotka olivat selvästi muuta aikuisväestöä yleisempiä. Yleisoireilla oli erittäin merkitsevä yhteys sekä homeen että viemärin hajulle altistumiseen. Oireet olivat päivittäin altistuvilla 3-10 kertaa yleisempiä kuin altistumattomilla. Niveloireiden syitä on tutkittava tarkemmin, sillä ne ovat merkittävä ongelma hoitoalalla.

Infektiosairauksista poskiontelontulehdus, kurkunpääntulehdus ja keuhkoputkentulehdus olivat tavallista yleisempiä. Infektiosairauksista useimmat liittyivät homeen hajulle altistumiseen erittäin merkitsevästi ja jopa vatsaflunssat ja keuhkokuumeet merkitsevästi. Infektioista aiheutui paljon hoidon tarvetta, vastaanottokäyntejä, antibioottikuureja ja poissaoloja. Homeen hajulle altistuminen lisäsi merkitsevästi riskiä terveydenhuollon palvelujen suurkulutukseen. Altistuneille oli myös määrätty merkitsevästi enemmän antibioottihoitoja ja heillä oli enemmän pitkiä poissaoloja.

Astma oli selvästi yleisempi lääkärin toteama sairaus kuin muussa aikuisväestössä. Homeelle altistumattomilla astmaa oli saman verran kuin väestössä keskimäärin, mutta päivittäin altistuvilla melkein 2,5 kertaa enemmän.

Rakennusten korjaukset olleet liian pintapuolisia

Työntekijöiden sairastelu heikentää työssäjaksamista ja poissaolot aiheuttavat paljon kustannuksia työnantajalle. Työntekijöiden heikentynyt työkyky aiheuttaa ennen aikaista eläkkeelle jäämistä, mikä on kallista yhteiskunnalle ja haitallista työntekijälle.

SUPER

Sisäilmaongelmia ja sen aiheuttamia oireita ei saa vähätellä

Työnantajat ja rakennusten omistajat vähättelevät edelleen sisäilmaongelmaa. Pientä edistymistä ongelmien hoidossa on havaittavissa. Valitettavasti monilla työpaikoilla oli selvityksen mukaan tehty rakennusten korjauksia siten, etteivät ne olleet vähentäneet oireilua. Korjaukset olivat liian pintapuolisia.

Sisäilmaongelmien ratkaisemisessa tärkeää on ennaltaehkäisy

Terveydenhuollossa tarvitaan ripeämpää toimintaa, jotta haitat altistumisen johdosta jäisivät vähäisiksi ja työntekijät pääsisivät asianmukaisiin tutkimuksiin ja hoitoon oikea-aikaisesti. Sisäilmaongelmien ratkaisemisessa on tärkeää ennaltaehkäisy sekä rakennuspuolella että terveydenhuollossa. Olennaista on, että epäilyn kosteusvauriosta suhtaudutaan vakavasti.

Rakennusten kunto ja sisäilmaongelmat on otettava tarkasteluun sote-uudistuksessa.

Työterveyslaitoksen laskelmien mukaan rakennusten korjaaminen maksaa itsensä takaisin 3–5 vuodessa pienentyneinä terveystoimintoina. Hyvillä työtiloilla voidaan lisätä työntekijöiden motivaatiota, vähentää henkilöstön vaihtuvuutta ja poissaoloja sekä parantaa tuottavuutta. Lisäksi edistetään pääsyä tavoitteena oleviin pitempiin työuriin. Tulevaisuudessa terveelliset, turvalliset ja viihtyisät työtilat ovat merkittävä rekrytointivaltti sekä keino pitää hoitajat ammatissaan.

Terveet tilat 2028 -hankkeeseen saatava myös ammattiliitot mukaan

SuPer pitää hyvänä pääministerin asettamaa Terveet tilat 2028 -hanketta, mutta siihen pitää saada ammattijärjestöjen osaaminen mukaan, jotta monipuolinen tieto sisäilma-asioista olisi hankkeessa edistämässä toiminnan hyvää toteutumista.

Turun yliopiston tekemään kyselyyn vastasi 2206 superilaista talvella 2016-2017.

SuPerin vaatimukset sisäilmaongelmien korjaamiseksi

1. Sosiaali- ja terveysalan työntekijöille terveelliset ja asianmukaiset työtilat
2. Työpaikan vaihdoksen tuki, sairastuneiden sosiaaliturva kuntoon
3. Altistuneiden työntekijöiden tutkimusprosessi kuntoon. Ammattitautitutkimukset tehtävä oikea-aikaisesti ja niihin pitää päästä
4. Sisäilmasairastuneille omat poliklinikat ja tutkimusyksiköt
5. Kiireelliset peruskorjaukset tai uudisrakentaminen sekä huonokuntoisten rakennusten purkaminen
6. Rakennusvalvonnan tehostaminen ja sanktiot käyttöön
7. Tarvittaessa nopeasti väistötilat kriisitilanteisiin
8. Lisää osaamista terveydenhuoltoon sisäilmaongelmien hoitoon, rakentamiseen ja kunnossapitoon

SuPerissa on yli 90 000 jäsentä, jotka työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä kasvatusalalla julkisella ja yksityisellä sektorilla.

Lisätietoja:

SuPerin työympäristöasiantuntija Eija Kemppainen, 050 3647 480

Professori Tuula Putus, Turun yliopisto, 0400 671 517

SuPerin puheenjohtaja Silja Paavola, 050 5275 085

SUPER